

Ks. Teofil SIUDY
Częstochowa

DWUDZIESTOLECIE POLSKIEGO TOWARZYSTWA MARIOLOGICZNEGO

Nawiązując do hasła naszego Sympozjum „Maryjność w Kościele i mariologia w teologii” należy powiedzieć, iż Polskie Towarzystwo Mariologiczne (PTM) powstało po to, aby we właściwy sposób kształtować maryjne oblicze Kościoła i troszczyć się o konieczną obecność mariologii w teologii.

Już w statucie Towarzystwa cele te zostały wyraźnie wskazane. W art. 7 tegoż Statutu czytamy: „1) działalność naukowa na rzecz rozwoju mariologii; 2) popularyzacja wiedzy mariologicznej; 3) działalność na rzecz należytego kształtowania duchowości i kultu maryjnego”.

1. Kontekst powstania Polskiego Towarzystwa Mariologicznego

Myśl o powstaniu Polskiego Towarzystwa Mariologicznego wielokrotnie pojawiała się podczas obrad Komisji Maryjnej Episkopatu Polski. Ostatecznie pomysł ten nie został zrealizowany, ponieważ Komisja Maryjna w 1996 roku została zlikwidowana¹.

Szczególną inspiracją do utworzenia w Polsce towarzystwa mariologicznego, były przygotowania do Międzynarodowego Kongresu Mariologiczno-Maryjnego, który odbył się w Częstochowie w roku 1996 na temat „Maria, Mater Domini in mysterio salutis, quod ab Orientis et Occidentis Ecclesiis in Spiritu Sancto hodie celebratur”. Ówczesny Przewodniczący PAMI o. Pawło Melada (1916-2003) już w trakcie przygotowań do tego kongresu nalegał na to, aby w Polsce, analogicznie do krajów Europy i Ameryki, powstało towarzystwo mariologiczne. W organizacji częstochowskiego Kongresu brakowało bowiem współpracującego z PAMI na gruncie polskim takiego towarzystwa. Tej roli nie mogłaby pełnić Sekcja Mariologiczna Teologów Polskich.

¹ Zob. T. Siudy, *Komisja maryjna Episkopatu Polski w służbie polskiej drogi maryjnej*, w: *Na polskiej drodze maryjnej. Materiały z sympozjum mariologiczno-maryjnego. Pasierbiec, 21-22 października 2006 roku*, red. A. Gąsior-J. Królikowski, Częstochowa-Pasierbiec 2007, s. 27-36.

Bezpośrednim impulsem do powstania PTM było zorganizowane przez Katedrę Mariologii KUL i Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie w dniach 22-23 maja 1998 r. sympozjum mariologiczne nt. „Duch Święty a Maryja”. Materiały z tego sympozjum zostały później włączone do serii wydawniczej „Biblioteka Mariologiczna” Polskiego Towarzystwa Mariologicznego. Po tym sympozjum przygotowany został projekt statutu PTM. Ostatecznie sprawą powołania Towarzystwa zajęli się księża biskupi na 298. Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski.

Prymas Polski kard. Józef Glemp 15 marca 1999 roku wydał dekret erekcyjny, w którym czytamy: „Wypełniając uchwałę 298 Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski obradującej w dniach 10-11 marca 1999 roku w Warszawie, eryguję Polskie Towarzystwo Mariologiczne z siedzibą w Częstochowie i zatwierdzam jego Statut; z zachowaniem wszystkich innych przepisów prawa kościelnego” (Prymas Polski, Warszawa 15 marca 1999, n. 1082/99/P). Po kilku miesiącach, rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 września 1999 r. Polskiemu Towarzystwu Mariologicznemu została nadana osobowość prawna (Dz. U. nr 77, poz. 872).

Zebrań założycielskie PTM odbyło się 21 kwietnia 1999 r. w statutowej siedzibie, czyli w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie. Na tymże zebraniu dokonano wyboru pierwszego dziesięcioosobowego zarządu PTM na trzyletnią kadencję (przewodniczący – ks. Teofil Siudy, wiceprzewodniczący – Kazimierz Pek MIC, sekretarz – Jan Pach OSPPE, skarbnik – ks. Włodzimierz Kowalik oraz członkowie: Lucjan Balter SAC, Tadeusz D. Łukaszuk OSPPE, Danuta Mastalska, Roman Mazurkiewicz, Stanisław C. Napiórkowski OFM-Conv., Stanisław Piętka OFMConv.) i członków komisji rewizyjnej Towarzystwa (ks. Wacław Siwak, Maria Kajdan SłNMPN, Alicja Wilczko FMA). Pozostali uczestnicy tegoż spotkania wyrazili akces przynależności do PTM zarówno w charakterze członków zwyczajnych jak i korespondentów. Pracom Towarzystwa przez kolejne dwie kadencje przewodniczył nadal ks. Teofil Siudy. Od 2008 roku funkcję przewodniczącego Towarzystwa przez kolejne trzy kadencje pełnił Grzegorz Bartosik OFMConv. W 2017 roku na międzynarodowym kongresie mariologiczno-maryjnym w Zakopanym na przewodniczącego Towarzystwa wybrany został ks. Marek Chmielewski.

2. 20 lat pracy Polskiego Towarzystwa Mariologicznego

Rytmem pracy Polskiego Towarzystwa Mariologicznego od samego początku stały się sympozja mariologiczne. Przedmiotem dorocznych prac były aktualne tematy podejmowane przez współczesne Magisterium Kościoła, charakterystyczne wyrazy duchowości i kultu maryjnego, jak również wydarzenia obchodzone w Kościele powszechnym oraz związane z historią Kościoła w Polsce.

Na organizowanych przez nas spotkaniach dokonywana była refleksja zarówno w wymiarze doktrynalnym jak i duszpasterskim oraz historycznym.

Pierwszym było sympozjum zorganizowane w dniach od 6 do 8 września 1999 roku w Częstochowie. Towarzystwo dokonało wówczas fundamentalnej refleksji nad relacją między Trójcą Świętą a Maryją.

Miejszem kolejnych spotkań, oprócz Częstochowy będącej siedzibą Towarzystwa, były zasadniczo polskie sanktuaria maryjne. Stało się to szczególnie aktualne z racji rozpoczęcia, od 2008 roku, ściślejszej współpracy naszego Towarzystwa z Zespołem ds. Sanktuariów przy Konferencji Episkopatu Polski.

A oto jak przedstawia się tematyka naszych sympozjów:

27-28 października 2000 – Niepokalanów – „Mariologia na przełomie wieków”,

26-27 października 2001 – Licheń – „Przez Jezusa do Maryi”,

13-15 września 2002 – Gietrzwałd – „Maryjne orędzie z Gietrzwałdu”,

24-25 IV 2003 – Kraków – „Odkrywanie różańca”,

23-24 IV 2004 – Lublin – „Niepokalana Matka Chrystusa”. W tym samym roku w dniach 15-17 października w Niepokalanowie byliśmy współorganizatorami sympozjum na temat „Niepokalane Poczucie a życie chrześcijańskie”,

18-19 XI 2005 – Częstochowa (Jasna Góra) – „Zwycięstwo przychodzi przez Maryję”,

21-22 października 2006 – Pasierbiec – „Na polskiej drodze maryjnej”,

24 października 2007 – Częstochowa – „W nurcie polskiej mariologii”,

4-8 września 2008 – Częstochowa – „Wokół objawień maryjnych”,

11-12 września 2009 – Skarżysko-Kamienna – „Całaś piękna jest Maryjo. Mariologia na drodze piękna”. Obchodzone było dziesięciolecie, po którym ukazała się publikacja *W służbie Bogarodzicy*².

23-24 września 2010 – Bochnia – „Oto Matka Twoja. Maryja w życiu kapłana”,

22-24 września 2011 – Częstochowa – „Maryjny kształt świadectwa”,

20-22 września 2012 – Kalwaria Zebrzydowska – „Maryja w tajemnicy Kościoła”,

19-21 września 2013 – Rokitno – „Wierzyć z Maryją i jak Maryja”,

10-12 września 2014 – Częstochowa – „Ikona maryjna w życiu Kościoła”,

9-11 września 2015 – Wieleń Zaobrzański – „Razem z Maryją dziękujemy Bogu za dar chrztu świętego”,

4-5 października 2016 – Częstochowa (Jasna Góra) – „Z dawna Polski Tyś Królową, Maryjo. 300 lat koronacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej (1717-2017)”,

13-17 października 2017 – Zakopane-Krzepiówki – „Fatima w Bożym planie zbawienia”,

² Zob. *W służbie Bogarodzicy. 10-lecie Polskiego Towarzystwa Mariologicznego (1999-2009)*, red. G. Bartosik, Częstochowa 2009.

22-23 października 2018 – Częstochowa (Jasna Góra) – „Jasnogórska Matka i Naród. Z Bogurodnicą ku polskiej wolności myśli i czynu”.

Na niektórych z naszych sympozjów gościliśmy jako prelegentów przedstawicieli zagranicznych ośrodków mariologicznych. Byli nimi między innymi: obecny przewodniczący PAMI – o. Stefano Cecchin, Salvatore M. Perrella, i obecny rektor „Marianum” – Denis S. Kulandaisamy.

3. Współpraca z Papieską Międzynarodową Akademią Maryjną

Zgodnie z założeniami statutowymi, oraz idąc za przykładem innych towarzystw mariologicznych, Polskie Towarzystwo Mariologiczne od samego początku rozpoczęło ścisłą współpracę z Papieską Międzynarodową Akademią Maryjną w Rzymie.

Pierwszym wyrazem tej więzi i współpracy jest przynależność niektórych z naszych mariologów do tejże Akademii w charakterze członków zwyczajnych i korespondentów. Spośród nich 9 posiada status członka zwyczajnego PAMI, 15 natomiast członka korespondenta. Ponadto na liście członków honorowych PAMI znajduje się 9 naszych rodaków.

Kolejnym bardzo istotnym wymiarem owej współpracy jest udział w organizowanych przez PAMI Międzynarodowych Kongresach Mariologiczno-Maryjnych. Polscy mariologowie uczestniczyli w pracach kongresów PAMI jeszcze przed powstaniem PTM³. W dwudziestolecie naszego Towarzystwa na każdym z kolejnych kongresów stanowiliśmy licznie reprezentowaną polską sekcję językową. Były to mianowicie Kongresy:

- Rzym (15-22 września 2000) – „De Trinitatis Mysterio et Maria”,
- Rzym (4-8 grudnia 2004) – „Maria di Nazareth accoglie il Figlio di Dio nella storia”,
- Lourdes (4-8 września 2008) – „Le apparizioni della Vergine Maria. Tra storia, fede e teologia”,
- Rzym (4-9 września 2012) – „Mariologia a tempore Concilii Vaticani II. Receptio, ratio et prospectus”,
- Fatima (6-11 września 2016) – „L’evento di Fatima cento anni dopo. Storia, messaggio e attualità”.

Ponadto należy podkreślić, iż na dwóch z powyższych kongresów polscy mariologowie zaprezentowali swoje referaty na sesjach plenarnych: w Rzymie w 2004 roku – ks. Teofil Siudy: *Maria accoglie lo Spirito Santo come sorgente di ogni libero dono di grazia*; w Rzymie w 2012 roku – o. Grzegorz Bartosik: *Mariologia e pneumatologia. Temi condivisi e nodi problematici*.

³ Zob. B. Kochaniewicz, *Polska mariologia na forum Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej w latach 1950-1987*, „Salvatoris Mater” 9 (2007), nr 3-4, s. 363-381.

Szczególnym wkładem w promocję polskiej mariologii na forum międzynarodowym stała się praca zbiorowa Polskiego Towarzystwa Mariologicznego pt. *La Vergine Maria nel magistero di Giovanni Paolo II*, Città del Vaticano 2007. Stanowi ona 11. tom serii wydawniczej „Studi Mariologici. Collana della Pontificia Academia Mariana Internationalis”.

*

20 lat istnienia Polskiego Towarzystwa Mariologicznego ukazuje, jak bardzo trafnie nasze środowisko naukowe odpowiadało na wyzwania współczesności i potrzeby Kościoła powszechnego oraz Kościoła w Polsce. Nasza działalność skłania do dalszej pogłębionej refleksji mariologicznej.

Ta krótka prezentacja dwudziestolecia dokonań PTM skłania do wdzięczności Panu Bogu, Matce Bożej i ludziom. Wyrażamy wdzięczność najpierw tym, którzy stali u początku powstania naszego Towarzystwa, czyli Konferencji Episkopatu Polski wraz z jej ówczesnym przewodniczącym kardynałem Józefem Glempem, która powołała do istnienia Towarzystwo. Słowa wdzięczności kierujemy pod adresem biskupów polskich, którzy towarzyszyli nam na każdym etapie naszej działalności naukowej. W szczególny sposób dziękujemy reaktywowanej Komisji Maryjnej na czele z jej przewodniczącym arcybiskupem Wacławem Depo. Dziękujemy Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej na czele z jej przewodniczącymi Vincenzo Battaglią OFM i Stefano Cecchinem OFM za owocną współpracę. Dziękujemy kolejnym przewodniczącym PTM wraz z członkami zarządów oraz członkom komisji rewizyjnej. Dziękujemy redaktorom poszczególnych tomów naszej „Biblioteki Mariologicznej” oraz Wydawnictwu Ojców Franciszkanów w Niepokalanowie. Słowa wdzięczności kierujemy pod adresem goszczących nas kustoszów sanktuariów maryjnych, gdzie odbywały się nasze sympozja oraz władzom Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie w którym mieści się siedziba naszego Towarzystwa.

W końcu pragniemy podziękować wszystkim członkom Polskiego Towarzystwa Mariologicznego za ich czynną obecność w pracach naszego Towarzystwa.